

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง การใช้กิจกรรมการเล่านิทานเพื่อส่งเสริมทักษะฟัง-พูดภาษาอังกฤษ และความคงทนในการเรียนรู้คำศัพท์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 นั้น ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากร
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. รูปแบบการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดสวนดอก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ที่เรียนรายวิชาภาษาอังกฤษหลัก 2 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2543 จำนวน 30 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ แผนการสอนวิชาภาษาอังกฤษโดยใช้กิจกรรมการเล่านิทานซึ่งประกอบด้วยนิทาน 6 เรื่อง ๆ ละ 1 แผนการสอน แต่ละแผนใช้เวลา 15 คาบ คาบละ 20 นาที โดยในขั้นตอนการสร้างแผนการสอนนั้น ผู้วิจัยเริ่มจากการศึกษาหลักสูตรภาษาอังกฤษ พุทธศักราช 2539 และคำอธิบายรายวิชาภาษาอังกฤษหลักสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เพื่อหาขอบเขตของเนื้อหาทางภาษาที่เหมาะสมกับระดับของนักเรียน จากนั้นจึงศึกษาและคัดเลือกนิทานภาษาอังกฤษเพื่อหานิทานที่เหมาะสมสำหรับนักเรียนและบริบทของการเรียนการสอน ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้คัดเลือกนิทานโดยพิจารณาจากเกณฑ์การคัดเลือกนิทานของ Peterson (1995), Zaro & Salaberry (1995) และ Barker (1985) ซึ่งเสนอให้เลือกนิทานที่เหมาะสมกับวัย ความสนใจและระดับความสามารถทางภาษาของผู้เรียน นิทานไม่

ควรยาวหรือสั้นจนเกินไป มีโครงเรื่องและภาษาที่เหมาะสมกับระดับความคิดและระดับความสามารถทางภาษาของผู้เรียน อีกทั้ง เนื้อเรื่องและเนื้อหาทางภาษาในนิทานก็ควรสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอน และนิทานนั้นควรเป็นนิทานที่ผู้สอนหรือผู้เล่าชอบ เพราะจะช่วยให้การเล่านิทานมีชีวิตชีวา และมีความสมจริง โดยนิทานที่ผู้วิจัยเลือกได้ 6 เรื่องนั้นได้แก่ นิทานที่แต่งโดย Write (1995) จำนวน 4 เรื่อง ได้แก่ 'Mr. Page's Pet Shop' 'Ghost' 'The Little Indian Boy' และ 'Ma Liang' ส่วนอีก 2 เรื่องได้แก่ 'The Great Big Enormous Turnip' แต่งซ้ำ (retold) โดย Tolstoy (1997) และ 'The Very Hungry Caterpillar' แต่งโดย Carle (1985) โดยนิทานเรื่อง 'Mr. Page's Pet Shop' และ 'The Very Hungry Caterpillar' เป็นนิทานที่มีสัตว์เป็นตัวเอก เรื่อง 'Ghost' และ 'The Little Indian Boy' เป็นนิทานประเภทตลกขบขัน เรื่อง 'Ma Liang' จัดเป็นเทพนิยาย และ 'The Great Big Enormous Turnip' เป็นนิทานพื้นบ้าน เมื่อเลือกนิทานได้แล้วผู้วิจัยได้นำนิทานมาปรับให้เหมาะสมกับสภาพการเรียนการสอนให้มากยิ่งขึ้น โดยเพิ่มหรือลดเนื้อหาและปรับเปลี่ยนภาษาเล็กน้อย (ดูภาคผนวก ข)

เมื่อได้นิทานที่เหมาะสมแล้ว ผู้วิจัยจึงสร้างแผนการสอนโดยใช้กิจกรรมการเล่านิทานซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนหลัก 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นก่อนการเล่านิทาน ขั้นนี้เป็นเตรียมความพร้อมของนักเรียนสำหรับการฟังนิทานซึ่งผู้สอนทำได้หลายวิธี เช่น สอนคำศัพท์หรือโครงสร้างภาษาที่นักเรียนจำเป็นต้องทราบเพื่อให้เข้าใจนิทานที่จะฟัง หรือการกระตุ้นให้นักเรียนสนใจที่จะฟังนิทาน โดยการให้นักเรียนดูรูปแล้วทายเรื่องราวเกี่ยวกับนิทาน เป็นต้น ขั้นที่สองเป็นขั้นการเล่านิทาน ในขั้นนี้ผู้สอนสามารถเล่านิทานให้จบในคราวเดียว หรือทำกิจกรรมย่อยระหว่างการเล่า เช่น การหยุดถามให้นักเรียนทายเกี่ยวกับเรื่องราวต่อไปในนิทาน หรือให้นักเรียนแสดงท่าทางประกอบการเล่านิทาน หรือช่วยทำเสียงประกอบตามที่คุณสอนเตรียมไว้ ขั้นที่สามเป็นขั้นหลังการเล่านิทาน ขั้นนี้มุ่งเน้นการตรวจสอบความเข้าใจของนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องที่ได้ฟังและการประยุกต์ใช้ความรู้ที่ได้จากการเล่านิทาน เช่น ผู้สอนอาจถามคำถามเกี่ยวกับนิทานที่ได้ฟัง ทบทวนคำศัพท์ที่ปรากฏในนิทาน ให้นักเรียนฝึกพูดประโยคที่อยู่ในนิทานหรือ แต่งนิทานเรื่องใหม่โดยใช้ความรู้จากนิทานที่ได้ฟัง เป็นต้น แผนการสอนโดยใช้กิจกรรมการเล่านิทานนี้ ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นโดยอิงกับข้อกำหนดต่าง ๆ เกี่ยวกับเนื้อหาทางภาษาและจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนตามที่ระบุไว้ในหลักสูตรภาษาอังกฤษ พุทธศักราช 2539 และคำอธิบายรายวิชาภาษาอังกฤษหลักสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และหลังจากที่สร้างแผนการสอนแล้ว ผู้วิจัยนำแผนการสอนไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญทางด้านการสอนภาษาอังกฤษตรวจสอบความเหมาะสมและความถูกต้อง แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้ในการทดลอง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบทดสอบวัดความสามารถในการฟัง-พูดภาษาอังกฤษ จำนวน 1 ชุด และแบบทดสอบวัดความคงทนในการเรียนรู้คำศัพท์ จำนวน 1 ชุด โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับแบบทดสอบทั้ง 2 ประเภทและขั้นตอนการสร้างดังนี้

2.1 แบบทดสอบวัดความสามารถในการฟัง-พูดภาษาอังกฤษ เป็นแบบทดสอบที่เป็นแบบสัมภาษณ์นักเรียนเป็นรายบุคคลทั้งก่อนและหลังได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการเล่านิทาน ซึ่งในการสร้างแบบทดสอบ ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักและวิธีการประเมินความสามารถในการฟัง-พูดภาษาอังกฤษ เพื่อหาแนวทางและวิธีการที่เหมาะสมในการสร้างแบบทดสอบ จากนั้นจึงสร้างแบบทดสอบซึ่งประกอบไปด้วยคำถามที่ให้นักเรียนตอบปากเปล่า การออกคำสั่งให้นักเรียนปฏิบัติตามให้ถูกต้อง การให้นักเรียนพูดตอบให้กับผู้สอนหรือนักเรียนด้วยกันตามบทบาทที่กำหนดให้ เป็นต้น แบบทดสอบแบ่งออกเป็น 6 ตอน ใช้วัดความสามารถในการฟัง-พูดของนักเรียนตามวัตถุประสงค์ของแต่ละแผนการสอน โดยแยกเป็นตอนละ 1 แผนการสอน แต่ละตอนมีคะแนนเต็ม 15 คะแนน และมีคะแนนรวมทั้งหมด 90 คะแนน (ดูภาคผนวก ค) ซึ่งในการให้คะแนนนั้น ผู้วิจัยประเมินด้วยเครื่องมือการให้คะแนนในรูปแบบของรูบริกส์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยปรับจากเกณฑ์การประเมินการฟังที่เสนอโดย สุภัทรา อักษรานุเคราะห์ (2532) และเกณฑ์การประเมินการพูดของ สุภัทรา อักษรานุเคราะห์ (2532) และ Clark (อ้างใน อัจฉรา วงศ์โสธร, 2529) ซึ่งในการประเมินการฟัง-พูดของนักเรียนนั้น พิจารณาจากจำนวนครั้งที่นักเรียนฟังข้อความและทำความเข้าใจสิ่งที่ได้ยิน การใช้เวลาในการพูด การตอบคำถามหรือปฏิบัติตามคำสั่ง ตลอดจนจนถึงความคล่องแคล่วและความถูกต้องของภาษาที่นักเรียนใช้ในการพูด (ดูภาคผนวก จ) เมื่อผู้วิจัยสร้างแบบทดสอบและแบบประเมินการฟัง-พูดเสร็จแล้วจึงนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญทางด้านการสอนภาษาอังกฤษตรวจสอบ แล้วจึงนำมาแก้ไขปรับปรุงก่อนนำไปใช้จริง

2.2 แบบทดสอบวัดความคงทนในการเรียนรู้คำศัพท์ เป็นแบบทดสอบที่กำหนดให้นักเรียนจับคู่ระหว่างคำกับรูปภาพ และบอกความหมายของคำศัพท์ที่กำหนดให้เป็นภาษาไทย ถ้านักเรียนตอบถูกจะได้ 1 คะแนนและถ้าตอบผิดได้ 0 คะแนน แบบทดสอบนี้ใช้ทดสอบนักเรียนสองครั้งหลังการเรียนการสอนโดยใช้กิจกรรมการเล่านิทาน การทดสอบครั้งที่หนึ่งเป็นการทดสอบหลังการเรียนการสอนโดยใช้กิจกรรมการเล่านิทานสิ้นสุดลง และหลังจากที่ทิ้งช่วงเวลาไป 14 วัน นักเรียนจึงทำการทดสอบอีกครั้งโดยใช้แบบทดสอบชุดเดียวกัน ซึ่งในการสร้างแบบทดสอบ ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักและวิธีการประเมินการเรียนรู้คำศัพท์ของนักเรียน สร้างแบบทดสอบ นำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ จากนั้น ผู้วิจัยทำการปรับปรุงแก้ไข

ส่วนบทพร้อม แล้วนำแบบทดสอบไปให้นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียน วัดเชิงดอยสุเทพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ทดลองทำแบบทดสอบ จากนั้นก็ทำการปรับปรุงแบบทดสอบอีกครั้งก่อนนำไปทดสอบจริงกับนักเรียนที่เป็นประชากรของการวิจัย (ดูภาคผนวก ง)

3. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองแบบการทดลองแบบกลุ่มเดียว (One-Group Pretest-Posttest design) โดยมีรูปแบบการวิจัย ดังนี้

3.1 ทักษะการฟัง-พูดภาษาอังกฤษ

กลุ่มทดลอง	Pretest	X	Posttest
	ความหมายของสัญลักษณ์		
กลุ่มทดลอง	หมายถึง	ประชากรที่เรียนภาษาอังกฤษโดยใช้กิจกรรมการเล่านิทาน	
Pretest	หมายถึง	การทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการฟัง-พูดภาษาอังกฤษก่อนการเรียนโดยใช้กิจกรรมการเล่านิทาน	
X	หมายถึง	แผนการสอนภาษาอังกฤษโดยใช้กิจกรรมการเล่านิทาน	
Posttest	หมายถึง	การทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการฟัง-พูดภาษาอังกฤษหลังการเรียนโดยใช้กิจกรรมการเล่านิทานโดยใช้แบบทดสอบชุดเดียวกับกับแบบทดสอบที่ใช้ใน Pretest	

3.2 ความคงทนในการเรียนรู้คำศัพท์

กลุ่มทดลอง	X	O ₁	O ₂
------------	---	----------------	----------------

ความหมายของสัญลักษณ์

กลุ่มทดลอง	หมายถึง	ประชากรที่เรียนภาษาอังกฤษโดยใช้กิจกรรมการเล่านิทาน
X	หมายถึง	แผนการสอนภาษาอังกฤษโดยใช้กิจกรรมการเล่านิทาน
O ₁	หมายถึง	การทำแบบทดสอบวัดความคงทนในการเรียนรู้ คำศัพท์ครั้งที่หนึ่ง หลังการเรียนโดยใช้กิจกรรมการเล่านิทานสิ้นสุดลง
O ₂	หมายถึง	การทำแบบทดสอบวัดความคงทนในการเรียนรู้ คำศัพท์ครั้งที่สอง หลังจากที่ทำแบบทดสอบครั้งแรกผ่านไป 14 วัน โดยแบบทดสอบที่ใช้เป็นชุดเดียวกัน

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ดังนี้

4.1 ทดสอบความสามารถในการฟัง-พูดภาษาอังกฤษของนักเรียนก่อนการเรียนโดยใช้กิจกรรมการเล่านิทาน โดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถในการฟัง-พูดภาษาอังกฤษที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น การทดสอบเป็นการสัมภาษณ์นักเรียนเป็นรายบุคคล แบบทดสอบแบ่งเป็น 6 ตอน แต่ละตอนใช้วัดความสามารถในการฟัง-พูดของนักเรียนตามวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนในแต่ละแผนการสอน แต่ละตอนมีคะแนนเต็ม 15 คะแนน มีคะแนนรวมทั้งหมด 90 คะแนน โดยเนื้อหาในแบบทดสอบตอนที่หนึ่ง เป็นการถามตอบเกี่ยวกับสัตว์และอาหารและการพูดแสดงความชอบและไม่ชอบ ตอนที่สองเป็นการถามตอบเกี่ยวกับสถานที่ของสิ่งของ โดยให้นักเรียนดูรูปแล้วตอบคำถาม ตอนที่สามเป็นการให้นักเรียนปฏิบัติตามคำสั่งและออกคำสั่งเป็นภาษาอังกฤษ โดยนักเรียนเป็นผู้เลือกแถบประโยคคำสั่งที่ผู้วิจัยเตรียมไว้ ตอนที่สี่และตอนที่ห้าเป็นตอนที่ให้นักเรียนจับคู่แสดงบทบาทสมมติตามสถานการณ์ที่กำหนดให้ ซึ่งในตอนที่สี่ เป็นการพูดเกี่ยวกับการให้และรับสิ่งของ และตอนที่ห้าเป็นบทสนทนาเกี่ยวกับการขอความช่วยเหลือและการตอบรับหรือปฏิเสธการขอความช่วยเหลือ ผู้วิจัยได้เตรียมบัตรกำหนดบทบาทไว้หลาย ๆ ชุด แล้วให้นักเรียนเป็นผู้เลือกบัตรแล้วแสดงบทสนทนาตามบทบาทที่กำหนดให้ในบัตร ส่วนตอนที่หก เป็นการถามคำถามให้นักเรียนตอบโดยใช้โครงสร้างประโยคที่เป็นรูปอดีต (Simple past tense)

ผู้วิจัยประเมินการฟัง-พูดของนักเรียนโดยใช้เครื่องมือการให้คะแนนแบบรูปรีคัสซึ่งประเมินความเข้าใจในการฟังของนักเรียนโดยสังเกตจากจำนวนครั้งที่นักเรียนฟังข้อความและทำความเข้าใจสิ่งที่ได้ยิน ความคล่องแคล่วและความถูกต้องในการพูดในขณะที่ตอบคำถาม การแสดงบทบาทสมมติ การพูดออกคำสั่งและความถูกต้องในการปฏิบัติตามคำสั่งเป็นภาษาอังกฤษ

4.2 ทำการสอนนักเรียนตามแผนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นระยะเวลา 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 15 คาบ ๆ ละ 20 นาที ตั้งแต่วันที่ 22 มกราคม 2544 ถึง วันที่ 2 มีนาคม 2544 ในการดำเนินการสอนตามแผนการสอนแต่ละแผน ผู้วิจัยได้ทำการสอนตามขั้นตอนในกิจกรรมการเล่านิทานที่ได้ Wright (1995) ได้เสนอไว้ ซึ่งประกอบด้วย ขั้นตอนการเล่านิทาน ขั้นเล่านิทานและขั้นหลังการเล่านิทาน ในขั้นก่อนการเล่านิทาน ผู้วิจัยได้เตรียมนักเรียนให้พร้อมสำหรับการฟังนิทานโดยการสอนคำศัพท์ สอนรูปแบบประโยคสำหรับการพูดที่นักเรียนจะได้ยินจากนิทานหรือให้นักเรียนฝึกพูดไว้สำหรับการมีส่วนร่วมในระหว่างการเล่านิทาน ให้นักเรียนดูรูปหรือสิ่งของที่เกี่ยวข้องกับนิทานแล้วให้นักเรียนทายเรื่องในนิทาน หรือเล่าภูมิหลังเกี่ยวกับนิทานบางประการที่จะช่วยให้นักเรียนเข้าใจนิทานมากขึ้น จากนั้นจึงเข้าสู่ขั้นการเล่านิทาน ซึ่งผู้วิจัยเล่านิทานอย่างน้อยสองครั้ง โดยครั้งแรกจะเล่าอย่างช้า ๆ ใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ หรือท่าทาง และแปลเป็นภาษาไทยเป็นบางครั้งเพื่อให้เด็กติดตามเรื่องที่ฟังอย่างเข้าใจ มีการหยุดและถามคำถามนักเรียนเกี่ยวกับนิทานในตอนต่อ ๆ ไปบ้าง หรือให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเล่านิทานโดยการพูดประโยคที่เตรียมไว้ในขั้นก่อนการเล่านิทานหรือช่วยผู้วิจัยแสดงอุปกรณ์ประกอบการเล่า ส่วนการเล่านิทานครั้งที่สองและครั้งต่อไป ๆ ผู้วิจัยจะเล่านิทานให้เร็วขึ้น ไม่ใช้ภาษาไทย และพยายามให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเล่าให้มากที่สุด ไม่ว่าจะเป็นการแสดงท่าทาง การแสดงอุปกรณ์ การพูดหรือเล่าบางส่วนในนิทานเป็นภาษาอังกฤษ สำหรับในขั้นตอนหลังการเล่านิทานนั้น ผู้วิจัยตรวจสอบความเข้าใจของนักเรียนเกี่ยวกับนิทานที่ได้ฟังโดยการถามคำถาม การพูดคุยกับนักเรียนเกี่ยวกับนิทาน ให้นักเรียนเรียงลำดับภาพตามเรื่องราวในนิทาน แสดงหรือแต่งเรื่องใหม่โดยดัดแปลงจากเรื่องราวในนิทานที่ได้ฟัง ฝึกฟังและพูดประโยคหรือบทสนทนาที่ได้เรียนจากนิทาน ทำแบบฝึกหัดหรือเล่นเกมคำศัพท์ และบันทึกสิ่งที่ได้เรียนลงสมุด

4.3 นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการฟัง-พูดภาษาอังกฤษไปทดสอบนักเรียนอีกครั้งหลังการเรียนการสอนโดยทำการทดสอบและประเมินการฟัง-พูดภาษาอังกฤษของนักเรียนตามขั้นตอนและวิธีการเดียวกันกับการทดสอบการฟัง-พูดก่อนการเรียนการสอน

4.4 ทำการทดสอบนักเรียนเกี่ยวกับความรู้เรื่องคำศัพท์ที่ได้เรียนหลังการเรียนการสอนสิ้นสุดโดยใช้แบบทดสอบวัดความคงทนในการเรียนรู้คำศัพท์ แบบทดสอบแบ่งออกเป็นสองตอน

ตอนแรกเป็นการให้นักเรียนจับคู่คำกับรูปภาพ และตอนที่สองให้นักเรียนแปลคำที่กำหนดให้เป็นภาษาไทย แบบทดสอบมี 30 ข้อ ข้อละ 1 คะแนน หลังจากนั้นอีก 14 วัน ผู้วิจัยทดสอบความรู้เรื่องคำศัพท์ของนักเรียนอีกครั้งโดยใช้แบบทดสอบชุดเดิมเพื่อศึกษาความคงทนในการเรียนรู้คำศัพท์ ของนักเรียน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS/PC+ โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

1. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการฟัง-พูดภาษาอังกฤษของนักเรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้กิจกรรมการเล่านิทาน
2. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนจากการทำแบบทดสอบวัดความคงทนในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ 2 ครั้งของนักเรียน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่ามัชฌิมเลขคณิต (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)